

Et inderligt oprør

Hvis det moderne samfund er blevet en indirekte trussel mod sig selv med sin indflydelse på egne forudsætninger i sin omverden, og intet andet end det moderne samfund selv har format til at reformere det moderne samfund, så må det konfronteres med sig selv, for på den måde at ændre retningen i en truende udvikling.

Alt, hvad der er stort nok, kan kun gå under for sig selv, og det kan netop også kun reddes ved sig selv.

Der er ikke længere nogen kære mor og far. Der er kun os, de sejrende. Vi er blevet voksne og har kun os selv tilbage. Det er noget nyt! Og det var ikke det, Thomas Nielsen mente, da han sagde, at fagbevægelsen havde sejret ad helvede til.

Op gennem evolutionen har menneskeheden lært at opretholde sig selv bl.a. ved skiftende billeder på egen succes, og ved primært at se evt. trusler som noget fremmed, dvs. som noget eksternt i forhold til det, civilisationen identificerede sig med. Fokuseringen på det fremmede og identificeringen af det eksterne som det farlige har været med til at konstituere den semantik, der har båret forskellige tiders former for fællesskab og ”moderne identitet”.

Det nye er, at menneskeheden fylder så meget i sine omgivelser, så de vilkår, det moderne bygger på af forudsætninger, truer med at forsvinde i takt med dets fortsatte udbredelse, økonomiske vækst og indflydelse herpå.

Det farlige er ikke længere det fremmede. Det er også det moderne selv, det moderne samfunds succes, fordi det byggede på illusionen om at kunne hæve sig over sine eksterne betingelser.

Det moderne har svært ved at forstå sig selv som sin egen trussel. Fjendebilledet er fuldstændigt overraskende for helten dukket op i det spejl, helten ser sig i. Helten er blevet sin egen bødmand.

Det moderne samfund har sejret. Ingen tvivl om det. Intet over, intet ved siden af. Nu har det for alvor sig selv at takke sin skæbne for. Det er her det står med sine traditioner for succes, og det har på grund af selv samme traditioner uendelig svært ved at se de utilsigtede bivirkninger som sit eget udtryk.

Der trues med at blive vendt op og ned på værdierne og betydningerne af succes, fremskridt og udvikling.

Meget af det, der er in, menneskeligt og moderne, kan i princippet være på vej ud i forbindelse med det moderne samfunds nødvendige vej mod at vinde en ny form for myndighed. Det skal lære at se sig selv igen, genopfinde sig selv, der hvor de rigide og alt for hårde manifestationer af forhistoriske former for ”jeg”, identitet og individualisme var.

Alt, hvad der hedder ubetinget tilgivelse, bekvem udenomssnak, meget af det, medierne lever af at sælge, i det modernes patetiske forsøg på at holde fast i fortidens selvbeskrivelse og succeskriterier, må tematiseres og problematiseres på ny.

F.eks. er løggen om, at vi kan forbruge os ud af de problemer, vi skaber for os selv med vort forbrug, opfordringerne til forbrug, reklamerne, de bekvemme sandheder, kristendommen

og de andre religioners selvretfærdige og dogmatiske fornægtelse af fakta til fordel for kontrafaktiske formaninger omkring egne dogmer og sætninger, alt sammen del af det problematiske.

Alt, hvad der er in burde kunne betvivles og kategoriseres som "yt", for derved at give plads for det modernes konfrontation med sig selv.

"Det onde" kan i den sammenhæng ses som det, der forhindrer det selvnegerende i at se sig selv som selvnegerende. "Det onde" er det, der bruges for at overbevise om, at succes ikke er sit eget problem, netop der hvor succesen er blevet sit eget problem.

Det drejer sig ikke om dommedag - de selvnegerende tilbøjeligheder gælder også som "ikke absolutte paradokser". Den absolutte selvnegation er ikke den eneste form for paradoksi, der rammer kernen i det modernes rationalitet. Jagten på succes i moderne forstand er på mange måder blevet sit eget største problem. Det er den paradoksi, som rammer kernen i det modernes rationalitet.

Dommedagsretorikken har været brugt som den herskende ordens vægring mod det at se det paradoksale i den herskende rationalitet og det potentielt selvnegerende, der ligger i den praktiske forfølgelse af de gældende kriterier for succes i det moderne.

Dem, der har påpeget problemerne, er på den måde retorisk blevet rubriceret som selvopofrende Jesus-typer eller blevet forvekslet med problemet. De er blevet kategoriseret som flæbende og mislykkede individer, af en orden, der har forsøgt at neutralisere deres kritik med henvisning til dem som syge, der af egne patetiske grunde absolut ville op på korset, for at hænge der med deres ubegrundede tro på meningen i sit eget mislykkede liv.

Heroverfor vil "jeg" understrege, at det, "jeg" siger her - og nu må "jeg" sige "jeg", selv om "jeg" ikke har noget "jeg" - er, at "jeg" er fanme ikke nogen Jesus! "Jeg" gider ikke hænge og dingle på noget kors. "jeg" hader bare dumhed og "jeg" tilgiver ingen: Problemet er der. Det er ikke mig, der er problemet, selv om der i princippet kan hæftes et navn på enhver af mine tekster.

Det moderne har svært ved at se sig selv for ren og skær "succes". "Manheden" er, som i Martin Heideggers hovedværk "Sein und Zeit" fra 1927, et stort potentielt performativt selvnegerende kollektiv af "succes", der gemmer sig for udfordringen, konfrontationen med sig selv og den autentiske selvforståelse bag bekvemt snik snak. Inden for denne "se og hør-mentalitet" er alt for længst kategoriseret, neutraliseret og optegnet som gammelkendt, benævnt som det alle allerede ved. Uden mod til at se skoven, vælger "man" her at fokusere på træerne hver for sig, hvor træerne gemmer sig bag hinanden og sit billede på demokrati, den store kollektive ansvarsforflygtigelse, som om "man" på den måde kunne vedtage, hvad der er det mindst onde af alt, indifferent over for sumpen af særviljernes akkumulerede bidrag til den sande almenviljes negering, den frygtindgydende urskov af misforståede demokrater.

Det klare ræsonnement, den forpligtende beskrivelse fortoner sig, neutraliseres som alment kendt og umoderne. Med det moderne krav om at være positiv er den forpligtende rationelle eftertanke fortrængt fra det store selvfede fællesskab.

Modet til at "eksistere" med en form for selvrefleksion mangler. Alt for meget gemmes bort i flertallets eskapader af fjollede attituder over for det, "man" ved alt for godt, og som "man"

hysterisk påstår, at ”man” da sagtens kan leve med i demokratiets eller kristendommens navn, eller som ”man” bortforklarer med de religiøse og ideologiske antagelser, som kræver af problemerne, at de har at føje sig dogmet om, at individuel succes er alles succes i et og alt.

Vi lærer fra barnsben af, at frihed handler om hvordan den enkelte skal tjene den næste million, og ikke om at retten til den faste ejendom og friheden til at bruge den, betyder den andens udelukkelse fra samme ret/frihed.

Det er et faktum, at den enkeltes rettigheder til sine besiddelser og forbruget heraf medfører det lovsikrede forbud for resten af klodens 7 milliarder mennesker mod at benytte sig af netop dette enkelte individs besiddelser, uanset hvor meget eller lidt det enkelte individ har haft succes med at rage til sig.

Det er et faktum, at bestræbelsen på at afskaffe knapheden for den ene, medfører knaphed for andre, når det drejer sig om de knappe ressourcer. Og, for nu lige at få omfanget af dette paradoks med, så handler økonomi om de knappe ressourcer: Kun det, der ikke er for meget af, er økonomiens genstandsområde. Kun det, der kun er tilgængeligt i begrænsede mængder, vil nogen være parat til at betale for. Og netop betalingen, byttet med noget for noget, med eller uden pengenes mellemkomst, er økonomiens genstandsområde.

Det primære succeskriterium i det moderne samfund handler om økonomisk succes. For at dække over knaphedens paradoks – det at den enes succes med at afskaffe sin mangel betyder mangel for andre - lyver de kommercielle medier konstant ved at fremstille budskabet om, at den enes succes er den andens: Knaphedens paradoks fortrænges professionelt med løggen om, at den enes potentielle og realiserede forbrug er den andens ditto, at den enes svineri, beslaglæggelse og forbrug af begrænsede ressourcer betyder flere goder, muligheder og ressourcer til alle andre.

Man indrømmer godt nok indirekte, at man ikke helt forstår, hvordan det kan være sådan, men henviser så til Adam Smith, der netop indrømmede, at han heller ikke forstod, men blot troede på markedets skjulte hånd, altså på det at det fri marked ville føre til et maksimum af velstand for flest muligt.

Han var vidne til vækstens vidunder, den gang hvor han kunne se, hvordan samhandel og forbrug hos den enkelte var identisk med alle andres økonomiske velstand. Men Adam Smith befandt sig ved den fossile æras begyndelse, hvor verden stod åben for de vesterlandske måder at udnytte udlandet og naturen på. Verden var fuld af ressourcer, kul, træ, negerlaver, guld, sølv. Hele verden lå for det gryende moderne samfunds fødder.

Nu er kagen ved at være spist. Olien er halvbrugt, klimaet gisper, naturgassen i Nordsøen brugt, den kemiske industri har helt utilsigtet elimineret 40% af den gennemsnitlige succesfulde vesterlandske mands fertilitet, kønsorganerne er deforme, testiklerne er små og sædkvaliteten bliver dårligere og dårligere hele tiden.

Den enes frihed og succes i økonomisk forstand er langt fra så sikkert den andens frihed og økonomiske succes. Eksklusion fra muligheden for at benytte de samme goder som den første, den ene, den heldige, foruden det at alle andre, som lever på denne jord sammen med den ene, på utallige måder udsættes for de helt uforudsigelige og på mange måder ufatteligt destruktive effekter af den højtt besungne økonomiske vækst, rammer præcist den moderne selvforståelse, som en forhammer i hovedet på et stykke slagtekvæg. Selverkendelsen er som ved et trylleslag borte. Den mentale orienteringsevne svigter som benene under det døende dyr. Rationaliteten er brudt sammen.

Succes er ikke succes, men de professionelle mediefolk blafrer videre i vinden fuldt optaget af at overleve på de vilkår, som dikterer dem at tie om problematikens fundamentalt forpligtende karakter. I deres forsøg på at overleve mister de deres eksistensberettigelse, lige som alt andet moderne.

Hvis ikke retten til frit at benytte sit tilegnede private domæne afspejles præcist i retssamfundets dømmende og udøvende magt til at forhindre alle andre fra at benytte sig af individets private goder, så er de borgerlige rettigheder og den borgerlige frihed uden realitet. Begrebet frihed giver ikke mening uden det parallelle begreb nødvendighed, lov og tvang.

Men i stedet for at orientere sig ud fra dette forpligtende semantiske udgangspunkt, dikotomien frihed/nødvendighed, så tonser de kommercielle medier deres infame løgn ud over hele kvægtorvet med deres massive strøm af bekvemt og uforpligtende snik snak, som handler om, at enhvers beslaglæggelse og destruktion af de fælles muligheder, betyder at der bliver mere til den anden, til de andre, til alle andre.

Det paradoks, som handler om, at jo mere vi forbruger af olie, ressourcer og forgængelig natur, des mindre er der til andre, til vore efterkommere og vore nutidige medmennesker, det er vor tids største tabu.

De ideologiske forretningsfolk lever højt på at bilde de købedygtige ind, at deres overforbrug og svineri er til alles bedste. De har så meget held med deres propaganda, så selv de fattigste og traditionelt venstreorienterede tror, at væksten og forbruget, uanset hos hvem og hvor, er vejen ud af enhver problemstilling. Derfor kan man give de privilegerede lettelser i topskatten under den sædvanlige parole om, at de må forbruge sig ud af den nuværende økologiske, økonomiske og mentale krise, som om de storforbrugendes svineri og overforbrug var vejen ud af alles mangelsituation.

I virkeligheden hænger de privilegerede selvfølgelig med enden nedad i social og økologisk forstand, men da de repræsenterer købekraften, så lever medierne af at slikke dem i røven, fuldstændigt lige som menneskets bedste ven, hunden, der blev vor bedste ven, fordi den elsker menneskelort.

Forestillingen om succes i økonomisk forstand er fælles ideologisk arvegods inden for enhver politisk fløj i det moderne samfund. Fra højre til venstre står man sammen om illusionen om, at det moderne samfund kan forbruge sig ud af den mangel og de problemer overforbruget medfører.

De ideologiske slatpissere ernærer sig ved at gemme sig i de skræmmebilleder, de danner sig af deres naturlige modsætninger inden for det indavlede orienteringsmønster af ideologisk art. I virkeligheden er alle fælles om det samme selvdestruktive vækstideal; man har fælles ”værdigrundlag”.

Det moderne menneske gider ikke høre på videnskabens konsensusteorier om global opvarmning, arternes forsvinden, iltsvind i de indre danske farvande, konsumfiskebestandenes forsvinden, vor rolle i den tredje verden, tabet af forplantningsevne her hos os selv, nej vi har vore egne profeter, vi er selv disse selvbestaltede profeter, i øvrigt har vi hørt det hele til hudløshed, hvorfor det ikke længere har nogen nyhedsværdi eller legitim plads i det modernes yderst begrænsede synsfelt.

I kampen mod ekspertvældet er vi i egne øjne legitimerede som vore egne højeste smagsdommere. I kampen mod videnskaben med al dens udemokratiske, men hamrende videnskabelige sandhed, lever nogle andre af at bilde os ind, at sandheden om os selv forsvinder, når bare vi holder sammen imod den.

Kravet til de mislykkede demokrater om at træde ud af hinandens skygge glimrer ved sit fraværd. Budskabet om at demokraterne og det fri marked er sit eget største problem, kan ikke sælges på markedet, og intet frit individ er tvunget til at orientere sig i overensstemmelse med en højere nødvendighed, end den konkrete demokratiske tilstand byder det.

Problemstillingerne er mange og handler bl.a. om,

- at det moderne ikke respekterer grænsen mellem demokratisk autonomi og videnskabelig kompetence,
- at politisk magtmisbrug truer med at gå over i social afmagt,
- at medierne lever af at råbe bussemand efter dem, der kalder mediernes succes for en del af problemet,
- at det sociale har mistet sin myndighed, fordi man orienterer sig som om den højere sociale nødvendighed kunne tilsidesættes af den kun sociale nødvendighed,
- at det sociale ikke genvinder sin myndighed før det indrømmer, at det har tabt den,
- at eskapismen gør det alt for let for selvet at undgå mødet med sig selv,
- at demokratiet og tolerancen ikke kun er af det gode,
- at sandheden er grim og at kravet om pænhed står i vejen for den,
- at det modernes identitet bliver så forbandet kompleks for det moderne, når det står over for sig selv og leder efter sit sande jeg i sig selv,
- at konflikten, det modernes opgør med sig selv, er en del af løsningen, det nødvendige onde,
- at konsensus er en del af løgnen.

Forfatter: Cand Phil Steen Ole Rasmussen (tlf. 36 93 23 63)